

Måske handler bogen mest om had. Had mellem grupper. Spørgsmålet er ikke, om vi skal være her alle sammen. Men om vi kan være her alle sammen, i samme verden.

Først lidt forhistorie: En nynazist forfulgte ÖC med hademails. Han afslog politiets tilbud om mæglingssmøde. Og det blev inspirationen til ni år med dialogkaffe, hvor ÖC har opsøgt de mennesker, der ytrer had over for hende og over for mennesker med anden hudfarve, tro og seksualitet.

ÖC vælger at udforske had og fordomme gennem personlig konfrontation. Det bliver således i direkte møder, at hun prøver sig selv og sine holdninger af. Hun møder de hadefulde mennesker i deres egne miljøer, i kolonihaven, i parcelhuset, på Den Røde Plads på Nørrebro, i moskeen. Hendes samtalepartnere fremtræder som almindelige mennesker, der har tulipaner i haven, spiser karrysild og byder på småkager. Det er vigtigt for hende at fremhæve ligheder mellem de mennesker, hvor afstanden samtidig er så stor.

Hun finder had og fordomme hos blandt mange forskellige grupperinger: et ægtepar fra Underdanmark, en drengegruppe fra Nørrebro, tilhængere af henholdsvis Hizb ut-Tahrir og Indre Mission mv. Analyserne fra de forskellige samtaler viser, at fundamentalisme og ekstremisme er fremstående fællestræk på tværs af grupperne. For eksempel er den indremissionske præst og den bogstavtro salafist enige om at fordømme homoseksuelle, om end det kun er den kristne præst, der dømmes dem til evig straf i helvede.

Fordomme og generaliseringer er hinandens forudsætninger. Nogle, men langt fra alle, synes, at demokrati og de islamiske love er hinandens modsætninger. Nogle, men langt fra alle, synes, at homoseksualitet er uforenelig med både kristendom og islam. Så længe fordommene slører udsynet, lever de uanfægtet videre. ÖCs mål er at etablere et samtalerum, hvor mennesker med modsatte meninger kan mødes, så vores syn på hinanden kan ændres, bare lidt.

Undervejs i forløbet må hun ændre sit mål. Hun møder nemlig også mennesker, hvor hun må konstatere, at dialog er umulig. Men selv hos de mest hadefulde og bogstavtro (i forhold til både Biblen og Koranen) finder hun en vis fælles menneskelighed, noget man kan være enige om eller le af.

Hendes mål er ikke at overbevise, missionere eller pille folks argumenter fra hinanden, men at rykke ved det andet menneske. Sluttelig bliver målet at etablere en dialog, at lytte til de andre. Dels for bedre at forstå mulige veje til udvikling af forståelse af demokrati. Dels for at konfrontere sin egen frygt for de, der sender hende "skrid hjem"-beskeder.

ÖC lægger ikke skjul på sin egen sårbarhed: Hun konfronteres med egne fordomme, når nogle af samtalepartnere viser sig at være højtuddannede. Og ind i mellem provokeres hendes vrede og frygt så stærkt, at det er svært at komme videre i samtalen.

Bogen er på den ene side helt nede på jorden: Menneske møder menneske, kan vi finde en fællesmængde? Og på den anden side indeholder den en teoretiseren over ufredens natur, misbrug af religion til legalisering af vold og overvejelse vedrørende integration af islam og demokrati.

ÖC forsøger af alle kræfter at være stærk i troen på dialogens magt. Men hun vakler ind i mellem, med udsagn som "Vi er nødt til at prøve at samtale, for hvad er alternativet?" Og "Jeg bliver nødt til at tro på, at alle små skridt gør en forskel. Vi må aldrig holde op med at søge hinanden, søge dialogen".

Lige efter det tyske valg, hvor anmeldelsen blev skrevet, sagde den tyske kansler Angela Merkel om partiet Alternative für Deutschland: De får ingen indflydelse! Så utrolig forkert at lukke for dialogen og sætte millioner af mennesker uden for magten. Vi kan ikke for alvor tro, at store grupper i mange vestlige lande i længden vil finde sig i at blive kørt ud på et sidespor.

Læs ÖC´s bog og bliv bestyrket i troen på, at dialog er den eneste vej frem, og at forandring kommer nedefra.

*Af Anne Vibeke Fleischer, neuropsykolog*

